

легливіше обґрунтовується доцільність введення в сталі організаційні форми навчання спільно взаємодіючого типу навчальної роботи, оскільки він виступає як вирішальний фактор розвитку групи, формування в групі і через групу особистості того, кого навчають. На нашу думку, це актуально насамперед у студентських групах, оскільки потяг до взаємодії в цьому віці обумовлений соціально-психологічними особливостями студентського віку.

Таким чином, завдання наукового дослідження групової взаємодії студентів у процесі професійної підготовки є безумовно актуальним, теоретично і практично значущим. У ході такого дослідження необхідно уточнити категорію групової взаємодії не тільки як складової міжособистісного спілкування, але і як самоцінного компонента успішної професійної діяльності, та розробити форми і методи формування готовності студентів до групової взаємодії під час навчання у ВНЗ.

О. В. Ловка, асистент
кафедри педагогіки та психології

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗШИРЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТІВ В ЕКОНОМІЧНОМУ ВУЗІ

Насиченість університетської економічної освіти дисциплінами, що вважаються необхідними для набуття статусу високоосвіченого фахівця, веде до підвищеної структурованості процесу навчання, дуже сильної орієнтації студентів на результат, на отримання певного багажу знань, але тим самим деякою мірою студент втрачає можливість включення до процесуального аспекту навчання.

Результати пілотних опитувань студентів КНЕУ під час навчального процесу з курсу «Психологія діяльності та навчальний менеджмент» показали, що суто пізнавальна мотивація студентів у навчанні займає найнижчий рейтинг поряд із статусною мотивацією (бажання досягнути високого статусу) та отримання диплому. Тому вважається доцільним звернутися саме до методів, що орієнтують студента на заглиблення у навчальний процес, і тим самим досягти підвищення його захоплення безпосередньо навчальним процесом, без чого неможливе довготривале утримання набутих знань. Такими методами можуть стати методи розвитку творчості і креативності (творчого потенціалу).

Проблема розвитку творчості студентів останнім часом широко висвітлена в зарубіжній психологічній та педагогічній літературі. В Росії огляд літератури, присвячений методам творчого розвитку студентів зробила Басова Н. В., називаючи такі прізвища: Анреєв В. І., Гарунов М. Г., Никоноров В. А., Чернушкін А. С., Зверєва Н. М., Крутов В. І., Березін В. М. та ін. В Україні до проблеми розвитку творчості студентів звертається значно менше спеціалістів: Моляко В. О., Семенова Р. О., Терешкова А. Д., Шевченко Г. Г.

Проблема розвитку творчості студентів пов'язана із застосуванням педагогічних технологій, що базуються на тих чи інших формах і методах навчання. Важливого значення набуває проблемне навчання із загальнодидактичними методами: проблемне викладення, частково-пошуковий та дослідницький методи, ділові ігри, проектне навчання У ВНЗ Франції студентів навчають застосовувати евристичні методи.

Басова Н. В., називає такі основні методи, що можна застосовувати для розвитку креативності студентів:

1. Метод аплікації теорії, тобто застосування однієї теорії в тій самій галузі, але в невідомому секторі.

2. Метод об'єднання (комбінування) двох теорій.

3. Метод дефініцій, тобто визначення тих явищ, які необхідно вивчити.

4. Метод експериментального безладу. В його основі лежить дитяча гра, в процесі якої гравці заздалегідь безладно створюють конструкції, покладаючись на інтерес, що виникає при аналізі кожної дії та композиції, що народжується.

5. Метод протиріч полягає в тому, щоб спростувати думку, що існує в науці з певного питання.

6. Метод критики схожий на попередній. Але він може і не ґрунтуватися на протиріччі.

7. Метод оновлення, наприклад, переказ сучасною мовою твору, що був колись виданий.

8. Метод рекодіфікації, тобто висловлення будь-якого явища іншим кодом. Прикладом може бути таблиця Менделєєва.

9. Метод зображення (показу), тобто графічне і схематичне подання явища.

Незважаючи на обмаль часу, відведеного на аудиторні заняття у ВНЗ на основі психології, ми знаходили час на маленькі творчі вправи, запозичені з практики тренінгів розвитку креативності, а також під час самостійної роботи вдома. Звичайно, творчі завдання виконувались студентами за бажанням, оцінювались додатковими балами, але творча атмосфера створювалась по можливості для всіх.

За К. С. Станіславським основними умовами для створення творчої обстановки в студентській групі на занятті є:

- сприятливий психологічний клімат («союз викладача і учнів» за Станіславським);
- можливість свободи обміну та боротьби думок;
- організація творчих дискусій на заняттях або за круглим столом;
- привчання студентів працювати з першоджерелами, розвиток прийомів переглядового читання для швидкого знаходження потрібної інформації.

«Союз викладача і учнів» передбачає для викладача:

1) «ефект відмови» — викладачу необхідно відмовитися від несимпатичних для нього якостей студентів (навіть найледачіших і недисциплінованих) і пошукати в них те, що для нього є симпатичним, що піде на користь в досягненні поставленої мети);

2) «ефект співучасті» — активна робота всіх учасників навчального процесу — бажано, щоб викладач не тільки щось висловлював, але й «заражав» студентів своїм позитивним настроєм;

3) «робота на розслаблених м'язах» — не напружуватись зовні, але максимально сконцентрувавши увагу;

4) розвиток у собі веселості, бадьорості, легкості, доброзичливості та врівноваженості (свободи від страхів).

За відгуками студентів, найбільше запам'ятовуються ними заняття, на яких застосовувалися творчі завдання та групові форми роботи (робота у творчих групах по 4—5 осіб над вирішенням певної проблеми).

Н. І. Федоренко, асистент
кафедри педагогіки та психології

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Диплом про вищу освіту в наш час не гарантує працевлаштування. Якщо раніше працювала чітка система працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, то зараз вона практично відсутня, і випускник, отримавши диплом, може розраховувати лише на себе. Згідно зі звітом Державного центра зайнятості, у 2000 році 36,4 % випускників вищих закладів освіти перебували